

ရခိုင်ပြည်နယ်မြို့နယ် (၇) မြို့နယ်နှင့် ချင်းပြည်နယ်၊ ပလက်ဝမြို့နယ်တို့တွင်
(၁) နှစ်ကြာအင်တာနက်ဖြတ်တောက်ထားမှုနှင့်ပတ်သက်၍
နိုင်ငံတော်သမ္မတ နှင့် နိုင်ငံတော်၏အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်ထံသို့
ရခိုင်နိုင်ငံရေးပါတီများ၊အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့်မီဒီယာများမှ အိတ်ဖွင့်ပေးစာ

ရက်စွဲ။ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ (၁၉) ရက်

နိုင်ငံတော်သမ္မတ နှင့် နိုင်ငံတော်၏အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် ခင်ဗျား

၁။ ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်သည် လက်ရှိတွင် စစ်အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာရှင် စနစ်မှ ဒီမိုကရေစီစနစ်သို့ ကူးပြောင်းနေသည့်ကာလဖြစ်သည်နှင့်အညီ အမျိုးသားရင်ကြားစေရေး၊ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးရရှိရေး၊ နှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အတွက် လျှောက်လှမ်းနေရသည့်အချိန်အခါသမယလည်းဖြစ်ပါသည်။ “ပြည်သူသည်သာ အဓိက” ဆိုသည့် ဆောင်ပုဒ်နှင့်အညီ တိုင်းရင်းသားပြည်သူ၊ နိုင်ငံသားတိုင်းအားလုံး ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်းဖြင့် အပြောင်းအလဲ အတွက်ဆောင်ရွက်နေသည့် ဤကာလတွင် နိုင်ငံသားများ၏လွတ်လပ်စွာ ဆန္ဒထုတ်ဖော်ပါဝင်ခြင်း၊ မိမိတို့၏အသက်ရှင်ရပ်တည်ရေးအတွက် စီးပွားရေး၊ ပညာရေး၊ လူမှုရေးဆိုင်ရာ သတင်းအချက် အလက်များကိုရယူသုံးစွဲပိုင်ခွင့်တို့သည် ဒီမိုကရေစီ၏အခြေခံအုတ်မြစ်ဖြစ်ပါသည်။ ယနေ့ကမ္ဘာကြီးတွင် အင်တာနက်သုံးစွဲနိုင်မှု အခွင့်အလမ်းသည် နိုင်ငံသားများ၏ မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော ဒီမိုကရေစီ၏ စံချိန်စံညွှန်း တစ်ရပ်အဖြစ် လက်ခံထားကြပြီးလည်းဖြစ်ပါသည်။

၂။ ရခိုင်၊ ခမီး၊ မြို့၊ သက်၊ ဒိုင်းနက်၊ မရာမာကြီး၊ ကမန်၊ ချင်း စသည့်လူမျိုးစုများ၊ ဟိန္ဒူ နှင့် အစ္စလာမ် ဘာသာဝင်များ အရေအတွက်အားဖြင့် လက်ရှိခန့်မှန်းလူဦးရေ (၈) သိန်း^၁ ကျော်နေထိုင်သည့် ရခိုင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းမြို့နယ်များဖြစ်ကြသော ပုဏ္ဏားကျွန်းမြို့နယ်၊ ရသေ့တောင်မြို့နယ်၊ ကျောက်တော်မြို့နယ်၊ မြောက်ဦးမြို့နယ်၊ မင်းပြားမြို့နယ်၊ ဘူးသီးတောင်မြို့နယ်၊ မြေပုံမြို့နယ်များနှင့် ချင်းပြည်နယ်၊ ပလက်ဝမြို့နယ်တို့တွင် တိုက်ပွဲများဖြစ်ပွားနေသဖြင့် “တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးကို ပျက်ပြားစေမည့် အခြေအနေများနှင့် အင်တာနက်ကိုအသုံးပြု၍ ဥပဒေနှင့်မညီသည့်လုပ်ငန်းများကို

^၁ ၂၀၁၄ ခုနှစ်သန်းခေါင်စာရင်းအရ ဤရစ်မြို့နယ်တွင် စုစုပေါင်းလူဦးရေ ၁,၀၇၈,၂၀၇ ဦးခန့်ရှိပါသည်။ ဘူးသီးတောင်မြို့နယ်နှင့် ရသေ့တောင်မြို့နယ်များမှ ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် တဘက်ဘက်လားဒေ့ရှ် နိုင်ငံသို့ထွက်ခွာသွားသူကို (၃) သိန်းဝန်းကျင် သတ်မှတ်ပြီး၊ ဒေသတွင်း လက်ရှိကာလထိ လူဦးရေတိုးပွားလာမှုများကိုပါခန့်မှန်းတွက်ချက်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်နေမှု တို့ကြောင့် အင်တာနက်ဝန်ဆောင်မှုများကို ရပ်တန့်ရန်” အတွက် မြန်မာနိုင်ငံ ပို့ဆောင်ရေးနှင့် ဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနက တယ်လီဖုန်းအော်ပရေတာများကို ညွှန်ကြားချက် ထုတ်ပြန် အင်တာနက်ကို ဖြတ်တောက်ခဲ့သည်။²

၃။ တိုက်ပွဲများဖြစ်ပွားမှုကြောင့် အဓိကဒုက္ခရောက်ရသူများမှာ ဒေသမှပြည်သူလူထုများ သာဖြစ်ပါသည်။ ယခုအခါ တိုက်ပွဲများကြောင့် နေရပ်စွန့်ခွာတိမ်းရှောင်သူ (Internal Displaced Persons- IDPs) (၁၆၀,၀၀၀) ဦး³ခန့်ရှိနေပြီဖြစ်သဖြင့် ဒေသလူဦးရေ၏ (၂၀)% ဝန်းကျင်ခန့် မိမိတို့အိုးအိမ်များကို စွန့်လွှတ်ခဲ့ကြရပြီး နေ့စဉ်စားဝတ်နေရေး အခက်အခဲများကိုရင်ဆိုင်ဖြတ်သန်း နေကြရပါသည်။ အင်တာနက် သုံးစွဲခွင့်မရသဖြင့် ဤဒေသရှိလူထုမှာ နိုင်ငံသားများ၏မူလ အခွင့်အရေး ဆုံးရှုံးနစ်နာမှုများအပါအဝင် ကယ်ဆယ်ရေးစခန်းများမှာလည်း လူသားချင်းစာနာမှုအကူညီ အထောက်အပံ့ လုံလောက်စွာရရှိနိုင်ရေးအတွက် အကန့်အသတ်ခံရမှုများအပါအဝင် ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းများကိုပြည့်ဝစွာ မခံစားရသည်မှာ ဤဇွန်လ (၂၁) ရက်နေ့ဆိုလျှင် (၁) နှစ် ပြည့်ပြီဖြစ်ပါသည်။ အင်တာနက်ဖြတ်တောက်ထားခြင်းကြောင့် ဒေသတွင်း နေထိုင်သည့် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများ၏ နောက်ဆက်တွဲ ဖြစ်ပေါ်လာမည့်နစ္စရဝ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး အကျိုးဆက်များနှင့်ပတ်သက်ပြီးကြုံတွေ့ရမည့် ဒုက္ခ၊ အခက်အခဲ၊ စိန်ခေါ်မှုများကို ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို ဦးဆောင်အကောင်အထည်ဖော်နေသည့် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ပါတီအစိုးရ အနေဖြင့် အလေးပေးထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းမရှိဖြစ်နေသည်ကို ယခုထိ ဝမ်းနည်းဖွယ်ရာတွေ့ရှိနေရဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

၄။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ဤဒေသမှနိုင်ငံသားများအနေဖြင့် နိုင်ငံသားများ၏မူလအခွင့်အရေးများကို ပြည့်ဝစွာခံစားကျင့်သုံးနိုင်ရေး၊ စစ်ဘေးရှောင်ပြည်သူလူထုများအတွက် လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာ အထောက် အပံ့များလုံလောက်စွာရရှိနိုင်ရေးတို့အလေးထားပြီး ဒီမိုကရေစီ၏ အခြေခံအနှစ်သာရများ ကို ဒီမိုကရေစီအစိုးရပီပီ လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ကို အလုပ်ဖြင့် သက်သေပြနိုင်ရေး၊ အမျိုးသားရင်ကြားစေရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်နိုင်ရေးတို့ကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေနိုင်ရန်စသည့် အချက်တို့ကိုရှေးရှုလျက် နိုင်ငံတော်သမ္မတနှင့် နိုင်ငံတော်၏အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ကျွန်ုပ်တို့ နိုင်ငံရေးပါတီ (၃)ပါတီ၊ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်း (၇၁)ဖွဲ့နှင့် မိဒီယာ (၃)ခုနှင့် တသီးပုဂ္ဂလ (၁) ဦး တို့မှ ဤအိတ်ဖွင့်ပေးစာအား ပေးပို့အပ်ပါသည်။

² Telenor Myanmar, “Network shutdown in Myanmar, 21 June 2019”, <https://www.telenor.com/network-shutdown-in-myanmar-21-june-2019/>

³ ရခိုင်တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုများကွန်ဂရက်၏ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ (၈) ရက်နေ့ စစ်ဘေးဒုက္ခသည်ဆိုင်ရာအရေအတွက်ပြ စာရင်းထုတ်ပြန်ချက် ကိုကိုးကားထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

နိုင်ငံတော်သမ္မတ နှင့် နိုင်ငံတော်၏အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် ခင်ဗျား

၅။ ပို့ဆောင်ရေးဝန်ကြီးဌာန၏ အင်တာနက်ဖြတ်တောက်ခြင်းရည်ရွယ်ချက်မှာ လက်တွေ့တွင်ထိရောက်မှုအလွန်အားနည်းပါသည်။ တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားမှု အကြိမ်အရေအတွက်များမှာ အင်တာနက်မပိတ်မီ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဇွန်လမှ ၂၀၁၉ခုနှစ် မေလအထိ (၁၂၉) ကြိမ်ရှိပြီး၊ အင်တာနက်ပိတ်ပြီး ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဇွန်လမှ ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ မေလအထိ ထိတွေ့တိုက်ခိုက်မှု အကြိမ်အရေအတွက်မှာ (၂၇၃) ကြိမ်ထိရှိလာသဖြင့် တိုက်ပွဲများ၊ စစ်ရေးလှုပ်ရှားမှုများ နည်းပါးလျော့ကျသွားခြင်းမရှိဘဲ အကြိမ်အရေအတွက် (၂) ဆကျော်တိုးလာသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။^၄ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလမှ ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလအထိ (၁၃) လတာကာလတွင် အရပ်သားထိခိုက်ဒဏ်ရာရမှု (၁၉၉) ဦး၊ သေဆုံးသူ (၁၀၁)ဦးရှိပြီး၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်ဦးဇန်နဝါရီလမှ မေလအထိ (၅) လအတွင်းတွင် အရပ်သားထိခိုက်ဒဏ်ရာရမှု (၃၄၄)ဦး၊ သေဆုံးသူ (၁၅၁) ဦးရှိလာသဖြင့် အရပ်သားပြည်သူများ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိမှုနှင့်သေဆုံးမှု ကိန်းဂဏန်းတို့မှာလည်း ပိုမိုများပြားလျှက်ရှိပါသည်။^၅ ထို့ကြောင့် အင်တာနက်ဖြတ်တောက်ခြင်းဖြင့် စစ်ရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကိုလျှော့ချရန် အထောက်အပံ့မဖြစ်စေသည့်အပြင် ဒေသတည်ငြိမ်အေးချမ်းရေး၊ ပြည်သူလူထု၏ အသက်အိုးအိမ်စည်းစိမ်များကို ကာကွယ်ရေးဆိုသည့် မူလရည်ရွယ်ချက်အတွက် ထိရောက်သင့်တော်သည့် နည်းလမ်းများမဖြစ်စေဘဲ ပြည်သူလူထုအတွက် ဆန့်ကျင်ဘက်ဆိုးကျိုးများကိုသာ သက်ရောက်စေပါသည်။ ထို့ကြောင့် အင်တာနက်ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်ပေးခြင်းသည်သာ ပြည်သူလူထုနှင့် နိုင်ငံသားများ၏ အသက်အိုးအိမ်စည်းစိမ်နှင့် အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်ရာရောက်လိမ့်မည်ဖြစ်ပါသည်။

၆။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးကြေငြာစာတမ်း၏အပိုဒ်(၁၉)^၆တွင်လူသားတိုင်းသည် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်နှင့် သတင်းအလက်ရရှိပိုင်ခွင့်ရရှိစေရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသော်လည်း ဒေသရှိလူထုတို့မှာ ဤအခြေခံလူ့အခွင့်အရေးကိုလည်း ဆုံးရှုံးလျှက်ရှိနေပါသည်။ ထို့အပြင်ဒေသခံ သတင်းဌာနများ၏အင်တာနက်စာမျက်နှာ (Website) များအား ပိတ်ထားခြင်း၊ သတင်းတိုက်

⁴ Myanmar Institute for Peace and Security, “Annual Peace & Security Review 2018” ၊ MIPS Peace and Security Monthly Brief နှင့် Burma News International (BNI) ၏ Myanmar Peace Monitor သတင်းစာမျက်နှာ <https://www.mmpeacemonitor.org> ၏ Dashboard လအလိုက်တိုက်ပွဲအကြိမ်အရေအတွက်များကို အခြေခံ၍ တွက်ချက်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အမှန်တကယ်အားဖြင့် ထိတွေ့တိုက်ခိုက်မှု အကြိမ်အရေအတွက်များမှာ ဤကိန်းဂဏန်းများထက်ပိုမိုများပြားဖွယ်ရှိပါသည်။

⁵ Radio Free Asia (RFA), “ရခိုင်နှင့်ချင်းပြည်နယ်က အရပ်သားထိခိုက်မှုများ” ၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ မေ (၃၀)၊ နေ့လည် (၂) နာရီ၊ <https://www.facebook.com/rfaburmese/photos/a.10150522560153128/10159991451308128>

⁶ Everyone has the right to freedom of opinion and expression; this right includes freedom to hold opinions without interference and to seek, receive and impart information and ideas through any media and regardless of frontiers. (Article 19, Universal Declaration of Human Rights)

အယ်ဒီတာများ၊ သတင်းထောက်များအား မတရားအသင်း ဆက်သွယ်မှုဖြင့်အမှုဖွင့် ခံထားရခြင်းနှင့်အတူ နိုင်ငံတကာနှင့် ပြည်တွင်းသတင်းထောက်များအနေဖြင့်လည်း လွတ်လပ်စွာသတင်းရယူနိုင်မှုမှာ ကန့်သတ်ခံရမှုများကြုံတွေ့နေရပါသည်။ အကျိုးဆက်အားဖြင့် ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားနေသည့် ဤဒေသရှိ လူထုများအတွက် အချိန်နှင့်တပြေးညီ သတင်းအချက်အလက်ရယူမှုနှင့် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်တို့ကို အပြည့်အဝခံစားမှု မရရှိစေပါ။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံတော်မှကြိုးပမ်းနေသည့် လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ် မြှင့်တင်နိုင်ရေး၊ အမျိုးသားရင်ကြားစေရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးကြိုးပမ်းနေသည့် ဆောင်ရွက်ချက် များကိုပင် ယုံကြည်မှု အလွန်တရာ လျော့နည်းသွားစေနိုင်ပါသည်။

၇။ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ၏ အခန်း(၈)၊ နိုင်ငံသား၊ နိုင်ငံသားများ၏ မူလအခွင့်အရေးများနှင့်တာဝန်များ ၏ ပုဒ်မ ၃၄၉ တွင် “နိုင်ငံသားများသည် အောက်ပါလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရာတွင် တူညီသောအခွင့်အလမ်းရှိစေရမည် -

- (က) ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းတာဝန်ထမ်းဆောင်ခြင်း
- (ခ) အလုပ်လုပ်ကိုင်မှု၊
- (ဂ) ကုန်သွယ်ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှု၊
- (ဃ) စီးပွားရေးလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်မှု၊
- (င) အတတ်ပညာနှင့်သက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှု
- (စ) ဝိဇ္ဇာပညာ၊ သိပ္ပံပညာနှင့် နည်းပညာရပ်များရှာဖွေဖော်ထုတ်မှု”

ဟု နိုင်ငံသားများ၏ အခြေခံမူလအခွင့်အရေး တန်းတူညီမျှရရှိစေမှုကို အာမခံထားပါသည်။ တိုင်းတစ်ပါးမှ ကျူးကျော်ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ချိန်၊ ဆူပူသောင်းကျန်းမှုများဖြစ်ပေါ်ချိန်၊ အရေးပေါ် အခြေအနေ ဖြစ်ပေါ်ချိန်တို့တွင် နိုင်ငံသားများ၏တရားဝင်ရပိုင်ခွင့်များကို ဥပဒေညွှန်ကြားချက်များဖြင့် ကန့်သတ် ပိုင်ခွင့်ရှိပါသော်လည်း စစ်ဘေးရှောင်ပြည်သူများ၊ အမျိုးသမီးများ၊ ကလေးသူငယ်များ၊ မသန်စွမ်းသူ များနှင့် နေရပ်စွန့်ခွာ ကြရသူများအပါအဝင် ဒေသတွင်းနိုင်ငံသားနှင့် တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုများ၏ အသက်အိုးအိမ်စည်းစိမ်များလုံခြုံရေး၊ လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့များရရှိရေး၊ အသက်အန္တရာယ်ရှောင်ရှားနိုင်ရန် တိုက်ပွဲသတင်းအခြေအနေမှန်များ သိရှိနိုင်ရေးစသည်တို့အတွက် သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်ရှိအစိုးရ၊ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၊ သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများမှ အချိန်နှင့် တပြေးညီ အကူအညီ အလျင်အမြန် ရှိနိုင်ရေးတို့ကို အင်တာနက်နှင့် သတင်းမီဒီယာများကို အသုံးပြုပြီး သတင်းအချက်အလက်များ ပေးပို့အကူအညီတောင်းခံရယူနိုင်ရေးမှာ အသက်တမျှ အရေးကြီးပါသည်။ အင်တာနက်ကို ပိုမိုကြာရှည်စွာ ဆက်လက်ဖြတ်တောက်ထားလျှင် အစိုးရကိုယ်တိုင် ဒေသခံပြည်သူ များကို ခွဲခြားဆက်ဆံသည်ဟု အမြင်များ၊ စိတ်ခံစားချက်များ စွဲထင်ကျန်ရစ်စေနိုင်ပါသည်။

နိုင်ငံတော်သမ္မတ နှင့် နိုင်ငံတော်၏အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် ခင်ဗျား

၈။ ဤဒေသသည် စစ်အုပ်ချုပ်ရေးကာလတွင် မြန်မာပြည်၏ဒုတိယအဆင်းရဲဆုံးဒေသ ဖြစ်လာခဲ့သည်နှင့်အညီ အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများအလွန်ရှားပါးပါသည်။ ထို့ကြောင့် လူငယ်၊ လူရွယ်များအနေဖြင့် ပြည်တွင်းရှိဒေသအသီးသီးနှင့် အိမ်နီးနားချင်းနိုင်ငံရပ်ခြားများသို့ သွားရောက်ကာ အလုပ်အကိုင်ရှာဖွေလုပ်ကိုင်ရင်း မိမိဒေသရှိ မိသားစု၊ မိဘ၊ ဆွေးမျိုးသားချင်းများ၏ စားဝတ်နေရေး အတွက် အင်တာနက်ကိုအသုံးပြုပြီး ငွေလွှဲပို့ထောက်ပံ့နေကြရပါသည်။ အင်တာနက်ပိတ်ပြီးနောက် မိသားစုများထံငွေလွှဲပို့နိုင်မှုများမှာ ပုံမှန်မလုပ်ဆောင်နိုင်တော့သည့်အပြင် တိုက်ပွဲများအကြား အသက်အန္တရာယ်ရင်ဆိုင်နေရသည့် အရေးကြီးအခြေအနေ၊ အချိန်များတွင် မိမိ၏မိသားစုနှင့် အဆက်အသွယ်ပြုလုပ်ရန်လွယ်ကူမှု မရှိတော့ခြင်းစသည့် အခက်အခဲများ ရင်ဆိုင်နေကြပါသည်။ ပညာရေးတွင်လည်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြားသောဒေသများနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် ရခိုင်ပြည်နယ်သည် အနိမ့်ကျဆုံးကို ရောက်ရှိနေပြီး အနာဂတ်အတွက် စိုးရိမ်ဖွယ်ဖြစ်နေပါသည်။ အရွယ်ရောက်ပြီးလူဦးရေ၏ (၈၁%) မှာအခြေခံပညာမူလတန်းအဆင့်နှင့် ၎င်းအောက်တွင်သာ သင်ကြားပြီးမြောက်ကြပါသည်။⁷ နိုင်ငံတော်၏အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်မှ လူသားအရင်းအမြစ်ကို အခြေခံပြီး တိုင်းပြည်ကိုတည်ဆောက်ရမည်ဟု အမြဲတမ်းမှတ်ချက်ပေး မှာကြားချက်များရှိနေပါသော်လည်း လူငယ်များအနေဖြင့်လည်း အွန်လိုင်းမှ တစ်ဆင့် သက်ဆိုင်ရာပညာရပ်ဘာသာရပ်များကိုလေ့လာခြင်း၊ အွန်လိုင်းမှတစ်ဆင့်သင်တန်း တက်ရောက် ခြင်းများ၊ ပညာသင်ဆုများလျှောက်ထားရယူခြင်းစသည့် အခွင့်အလမ်းများကိုလည်း ဆုံးရှုံးလျက် ရှိနေ ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အင်တာနက်ပြန်လည်ဖွင့်လှစ် ပေးခြင်းကို အလျှင်အမြန်ဆောင်ရွက်ပေးရန်လိုအပ် ပါသည်။ သို့မဟုတ်ပါက မလိုလားအပ်သော နောက်ဆက်တွဲဆိုးကျိုးများကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ပါသည်။

၉။ ၂၀၂၀ခုနှစ်၊ မေလတွင် နိုင်ငံတော်၏အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်မှ “**No One Left Behind Policy**” “**မည်သူ့ကိုမျှချန်လှပ်မထားရေးမူဝါဒ**” ဖြင့်ကိုဗစ်-၁၉ ကိုတိုက်ဖျက်ရေးအတွက် ထုတ်ပြန်ခဲ့ ပါသည်။ ကျန်းမာရေးပညာပေးဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို စာတို (Short Message Service-SMS) ဖြင့်လူတစ်ဦးချင်းစီကိုပို့ပေးမည်ဟု၍ ထုတ်ပြန်ချက်ရှိပါသည်။ လက်တွေ့တွင် ရခိုင်ပြည်နယ် မြောက်ပိုင်းရှိမြို့နယ်များနှင့် ချင်းပြည်နယ်၊ ပလက်ဝမြို့နယ်တို့ရှိ တိုင်းရင်းသားပြည်သူတို့မှာ နိုင်ငံတော်၏အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်နှင့် သက်ဆိုင်ရာ ကဏ္ဍအသီးသီးမှ တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ကိုဗစ်-၁၉ ရေးအရာ အသိပေး၊ ပညာပေး Facebook Live ဆွေးနွေးပွဲများ၊ အစိုးရမှ အွန်လိုင်းတွင် Viber Group,

⁷ The United Nations Development Programme. “Myanmar Living Conditions Survey 2017: Socio-Economic Report.” February 2020. www.undp.org/content/dam/myanmar/docs/Publications/mlcs-2017-socio-economic-report.pdf

Facebook စာမျက်နှာများမှ အချိန်နှင့်တပြေးညီထုတ်ပြန်ပေးသည့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာသတင်း အချက်အလက်များကို နိုင်ငံ၏အခြားဒေသများကဲ့သို့ တန်းတူညီမျှစွာမရရှိပါ။ SMS မှတစ်ဆင့် သတင်းပေးပို့မှုမှာလုံလောက်သော ထိရောက်မှုမရှိဘဲ ကျေးရွာနေလူထုများမှာ Corona Virus နှင့် Corona ရောဂါ ဆိုသည်မှာမည်သို့မည်ပုံဆိုသည်ကို သေသေချာချာပင် နားမလည်ကြပါ။ မည်သို့ပုံစံဖြင့် တဦးချင်းကာကွယ်ရမည် ဆိုသည်ကိုမသိလည်းမသိကြပါ။ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများမှ လက်လှမ်းမီ သရွေ့ အသိပညာပေးဝေမျှသော်လည်း အသွားအလာကန့်သတ်မှုများနှင့် ကြုံတွေ့ရတတ် သဖြင့် ထင်သလောက်ခရီးမပေါက်၊ မထိရောက်ပါ။ ယခုအခါ မောင်တောမြို့နှင့်ဘူးသီးတောင်မြို့ နယ်များတွင် ကိုဗစ်-၁၉ ရောဂါကူးစက်ပိုးတွေ့သူများ ရှိနေသည်ကိုပင် ဤဒေသရှိလူထုအများစုမှာ မသိကြပါ။ ဤသည်မှာ “မည်သူ့ကိုမှချန်လှပ်မထားရေးမူဝါဒ”သည် မြန်မာပြည်၏ အခြားဒေသများနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် ရခိုင်ပြည်နယ်တွင်ယခုအချိန်ထိနောက်ကျကျန်ရှိနေသေးကြောင်းကိုလည်း ထောက်ပြလိုပါသည်။

၁၀။ ထို့ကြောင့် အမျိုးသားပြန်လည်ရင်ကြားစေရေး၊ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် ငြိမ်းချမ်းရေး ရရှိရေး၊ တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေး၊ လူ့အခွင့်အရေးများကိုကာကွယ်မြှင့်တင်နိုင်ရေး၊ ဒေသများတန်းတူညီမျှ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတို့အတွက် လူမျိုး၊ဒေသမခြား နိုင်ငံသားများ၏ အခွင့်အရေးများကို တန်းတူညီမျှစွာ ရရှိနိုင်စေရေး၊ တိုက်ပွဲဒေသတွင်းပြည်သူများ စစ်ရေးဒုက္ခအနိဋ္ဌာရုံကြုံတွေ့ရမှု လျှော့ချနိုင်ရေးတို့ကို ရှေ့ရှုလျက် နိုင်ငံတော်သမ္မတနှင့် နိုင်ငံတော်၏အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အောက်ပါအချက်များကို တိုက်တွန်းတောင်းဆိုအပ်ပါသည်။

- (က) (၁) နှစ်ကြာပိတ်ထားသည့် အင်တာနက်ကိုအမြန်ဆုံးပြန်လည်ဖွင့်လှစ်ပေးရန်၊
- (ခ) တိုက်ပွဲကြောင့်နေရပ်စွန့်ခွာတိမ်းရှောင်နေသူများ (IDPs) များအတွက် လူသားချင်း စာနာမှုဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့များ လုံလောက်စွာရရှိနိုင်ရေးအတွက် INGO, NGOs အဖွဲ့တို့မှ သွားလာကူညီပေးနိုင်ခွင့်ကို နိုင်ငံအစိုးရမှ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးရန်၊
- (ဂ) သတင်းအလို့ငှာ မတရားအသင်းဆက်သွယ်မှုများဖြင့် တရားစွဲဆိုခံထားရသည့် အယ်ဒီတာများနှင့်သတင်းထောက်များကိုအမှုမှ ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းပေးပြီး၊ ဒေသဆိုင်ရာ အင်တာနက် သတင်းစာမျက်နှာ (website) များကိုပြန်လည်ဖွင့်လှစ်ပေးရန် နှင့်
- (ဃ) ရခိုင်ပြည်၏မြေပြင်အခြေအနေမှန်များကို မြန်မာနိုင်ငံရှိနိုင်ငံသားများနှင့် နိုင်ငံတကာမှ သိရှိနိုင်စေရန်အတွက် ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပ သတင်းထောက်များကိုလွတ်လပ်စွာ သတင်းရယူခွင့်ပြုရန်။

ဆက်သွယ်ရန်

ဒေါ်ထုမေ ၀၉ ၄၄၈၀၁ ၉၉၇၁
စောစံငြိမ်းသူ ၀၉ ၄၂၁၇၃ ၄၆၇၆
ဦးကျော်ဆန်းလှိုင် ၀၉ ၂၅၂၈ ၀၀၃၃၁

အိတ်ဖွင့်ပေးစာပေးပို့သည့်အဖွဲ့အစည်းများ

နိုင်ငံရေးပါတီများ

- ၁။ ရခိုင်အမျိုးသားပါတီ (Arakan National Party-ANP)
- ၂။ ရခိုင်ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်(Arakan League for Democracy-ALD)
- ၃။ ရခိုင်ဦးဆောင်ပါတီ (Arakan Front Party-AFP)

အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ

- ၄။ ရက္ခိုင့်ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ (တက္ကသိုလ်များ-ရန်ကုန်)
- ၅။ စာပေဥယျာဉ် ဘူးသီးတောင်
- ၆။ ရသေ့တောင်မြို့နယ် လူငယ်ကွန်ရက်
- ၇။ ရခိုင်လူငယ်မျိုးဆက်သစ်အဖွဲ့ (RYNG)
- ၈။ မြို့လူငယ်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအဖွဲ့
- ၉။ ရခိုင်ရှေ့ဆောင်အမျိုးသမီးအဖွဲ့
- ၁၀။ မြောက်ဦးလူငယ်များ အစည်းအရုံး (MUYA)
- ၁၁။ ဘဝအားမာန် အသင်း
- ၁၂။ ကမ်းထောင်းကြီး လူငယ်မျိုးဆက်သစ်
- ၁၃။ အစိမ်းရောင်ဘဝများ
- ၁၄။ အုန်းတော ပရဟိတ ဖောင်ဒေးရှင်း
- ၁၅။ သန္တာရင်သွီး လူငယ်ပရဟိတ အသင်း
- ၁၆။ ရမ်းဗြဲမြို့နယ် လူငယ်များကွန်ရက်
- ၁၇။ ကျောင်းသားသမဂ္ဂ တောင်ကုတ်ဒီဂရီကောလိပ်
- ၁၈။ မရာမာကြီးလူငယ်များ ကွန်ရက်
- ၁၉။ သက်လူငယ်များကွန်ရက်
- ၂၀။ တောင်ကုတ်လူငယ်ကွန်ရက်
- ၂၁။ စေတနာ့လူငယ်များအဖွဲ့

- ၂၂။ အမ်းလူငယ်မျိုးဆက်သစ်
- ၂၃။ ရခိုင်အမျိုးသမီးများ ကွန်ရက်
- ၂၄။ မောင်တောမြို့နယ် ဂရုဏာကွန်ရက်
- ၂၅။ မြတ်ဒါန သွီးအလှူရှင် အသင်း
- ၂၆။ ရခိုင်လူမှု ကွန်ရက်
- ၂၇။ လူငယ်အားမာန်
- ၂၈။ အနောက်တံခါးလူမှုကယ်ဆယ်ရေးအသင်း
- ၂၉။ People For People (PFP)
- ၃၀။ ရခိုင်တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်များ အစည်းအရုံး (REC)
- ၃၁။ Peace and Development Initiative (PDI)
- ၃၂။ Community Empowerment and Resilience Association
- ၃၃။ မြန်မာလူငယ် ကွန်ရက် လူမှုကူညီရေး အဖွဲ့
- ၃၄။ မျိုးဆက်သစ်လူငယ်များ အဖွဲ့
- ၃၅။ မေယုရင်သွီး လူမှုကူညီရေးအသင်း
- ၃၆။ ကိုဗက္ကာနှင့် ညီကိုမောင်နှမများဖောင်ဒေးရှင်း
- ၃၇။ ရသေ့တောင်မြို့နယ်လူမှုကူညီရေးအသင်း
- ၃၈။ ရခိုင်ပြည်နယ်မသန်စွန်းသူများအဖွဲ့
- ၃၉။ ကျောက်တော်နာရေးကူညီမှုအသင်း
- ၄၀။ ကျောက်တော်လူမှု ကွန်ရက်
- ၄၁။ မေဃ အားမာန်
- ၄၂။ ဖြောင့်မတ်သူ လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့
- ၄၃။ ကျောက်ဖြူကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးအသင်း
- ၄၄။ မြို့တိုင်းရင်းသားစာပေယဉ်ကျေးမှုအသင်း
- ၄၅။ ပုဏ္ဏားကျွန်းမြို့လူငယ်များဖွံ့ဖြိုးရေးအသင်း
- ၄၆။ ခမီအင်အားစုများအဖွဲ့ ဖောင်ဒေးရှင်း
- ၄၇။ Future Light Education Center (FLEC)
- ၄၈။ အမျိုးသမီးထုများစွမ်းရည်မြှင့်တင်ရေးအဖွဲ့
- ၄၉။ တောင်ကုတ်လူမှုကွန်ရက်
- ၅၀။ ရခိုင်လူမှုကွန်ရက် သံတွဲကမ်းခြေ
- ၅၁။ တွဲလက်လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်း
- ၅၂။ တို့မြေတို့ရေအဖွဲ့အစည်း

- ၅၃။ အမ်းမြို့နယ်တောင်သူလယ်သမားသမဂ္ဂ
- ၅၄။ ရခိုင်လူမှုအဖွဲ့အစည်း
- ၅၅။ သင်္ဂဟကမ်းလက် အဖွဲ့
- ၅၆။ ရခိုင်လူငယ်များစွမ်းရည်မြှင့်တင်ရေးအဖွဲ့
- ၅၇။ ရမ်းဗြဲမြို့နယ်ဖွံ့ဖြိုးရေးအသင်း
- ၅၈။ အာရက္ခ အဖွဲ့
- ၅၉။ ရခိုင်မျိုးဆက်သစ် အမျိုးသမီးများ အဖွဲ့
- ၆၀။ ရခိုင်အမျိုးသားကွန်ရက် (ANN)
- ၆၁။ အနောက်တံခါး လူငယ်အဖွဲ့
- ၆၂။ မေယုဒေသပရဟိတအဖွဲ့
- ၆၃။ ရခိုင်အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများကွန်ရက် (ACN)
- ၆၄။ တင်ထွန်းအောင်ပရဟိတ လူငယ်များအဖွဲ့ (ပလက်ဝ)
- ၆၅။ Arakan Club American Center (ACAC)
- ၆၆။ ဝံလက် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးဖောင်ဒေးရှင်း
- ၆၇။ ရမ်းဗြဲသွေးလှူရှင်များအသင်း

နိုင်ငံတကာ ရခိုင်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ

- ၆၈။ နိုင်ငံတကာရခိုင်လူမျိုးအသိုက်အဝန်း (အိန္ဒိယနိုင်ငံ)
- ၆၉။ နိုင်ငံတကာရခိုင်လူမျိုးအသိုက်အဝန်း (ဩစတြေးလျနိုင်ငံ)
- ၇၀။ နိုင်ငံတကာရခိုင်လူမျိုးအသိုက်အဝန်း (နော်ဝေနိုင်ငံ)
- ၇၁။ နိုင်ငံတကာရခိုင်လူမျိုးအသိုက်အဝန်း (ဘလီဒေ့ရှ်နိုင်ငံ)
- ၇၂။ International Campaign for Arakan
- ၇၃။ ရခိုင်သတင်းအချက်အလက်များစင်တာ (အမေရိကန်၊ မလေးရှား နှင့်ထိုင်းနိုင်ငံ)
- ၇၄။ ရခိုင်လူမျိုးစုများ ဗန်ကူဗာ (ကနေဒါ)

မီဒီယာများ

- ၇၅။ နိရဇ္ဈရာ သတင်းဌာန (Narinjara News Agency)
- ၇၆။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးသတင်းဌာန (Development Media Group)
- ၇၇။ Arakan Journalists Association (AJA)

တသီးပုဂ္ဂလ

- ၇၈။ သိန်းထွန်းဇံ (USA)